

► Biblioteca deschisă ◄

Iuri ANDRUHOVÎCI (Юрій Андрухович) – născut pe 13 martie 1960 în Ivano-Frankivsk, Ucraina. Poet, prozator, eseist, traducător. A debutat ca poet în prima jumătate a anilor '80, publicând, în 1985, primul volum de poezie, *Nebo i ploști*. În același an, împreună cu Oleksandr Irvaneț și Viktor Neborak, înființează gruparea literară „Bu-Ba-Bu” (burlesk-balan-bufonada). Urmează alte două volume de poezii: *Seredmisteia* (1989), *Ekzotičini ptahî i roslîni* (1991, 1997, 2002). În poeziile lui Andruhovîci predomină căutarea tensionată a „verticalei spirituale a existenței”, redusă în mod semnificativ de tendința de nivelare a „orizontalului cu verticalul”. De aici existența îmbinării constante dintre patetic și ironic, înclinarea spre stilizare și înlocuirea de fiecare dată a „eroului liric” cu o nouă „mască”. *Zliva, de serțe* (1989) este primul volum de povestiri, urmat de *Samiilo z Nemîrova, prekrasnîi rozbișaka* (1991), care conține deja trăsăturile specifice prozei lui Andruhovîci: înclinația de a se juca cu textul și cu cititorul, colajul, erotismul, mistificația. Romane: *Recreații* (1992), *Moscoviada* (1993), *Perverzia* (1996), *Douăsprezece inele* (2003), *Taemniștea* (2007), *Leksikon întîmînih mist* (2011). Traduceri în limba română: *Moscoviada*, Editura All, 2010; *Douăsprezece inele*, Editura Rao, 2010.

Maria HOȘCIUC este lector univ. dr. la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București, Departamentul de Filologie Rusă și Slavă, autoare a numeroase studii și articole din domeniul literaturii și culturii ruse și ucrainene. Procesului literar contemporan i-a consacrat un volum de critică – *Postmodernismul în literaturile rusă și ucraineană* (Editura Universității din București, 2015). Dintre traducerile sale amintim: *Odată, toamna* (M. Gorki) și *Umbrele* (V.G. Korolenko), care au intrat în volumul de proză scurtă *Odată, toamna: antologie de proză rusă*, volum coordonat de Antoaneta Olteanu, apărut în anul 2016. Din limba ucraineană a tradus povestirea *Insula tăcerii de iarnă* a scriitoarei Halina Tarasiuk, publicată în revista „Mantaua lui Gogol”, anul V, nr. 18-22, aprilie 2016 – iunie 2017; romanul *Jazz în Donbas* de Serhii Jadan, Editura Cartier, 2017; romanul *Internat* de Serhii Jadan, Editura Cartier, 2021 și romanul *Anarchy in the UKR* de Serhii Jadan, Editura Cartier, 2021.

IURI ANDRUHOVÎCI

Recreații

roman

Traducere din ucraineană și note de Maria HOȘCIUC

CARTIER

CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.

Tel./fax: 022 20 34 91, tel.: 022 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md

Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.

Tel./fax: 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md

Cărțile Cartier pot fi procurate online pe shop.cartier.md și în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.

Cartier eBooks pot fi procurate pe iBooks, Barnes & Noble și cartier.md

LIBRĂRIILE CARTIER

Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău.

Tel./fax: 022 21 42 03. E-mail: librariadincentru@cartier.md

Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău.

Tel.: 022 24 10 00. E-mail: librariadinhol@cartier.md

Librăria online, shop.cartier.md.

Tel.: 068 555 579. E-mail: vanzari@cartier.md

Colecția *Biblioteca deschisă* este coordonată de Vasile Ernu

Editor: Gheorghe Erizanu

Lectori: Ioana Grunwald, Valentin Guțu, Lucia Țurcanu

Coperta colecției: Vitalie Coroban

Coperta: Vitalie Coroban

Design/tehnoredactare: Marina Darii

Prepress: Editura Cartier

Tipărită la Bons Offices

Iuri Andruhovici

RECREAȚII

Ediția I, iunie 2021

Рекреації. Юрій Андрухович

© 1992 by Iurii Andruhovici

© 2021, Editura Cartier pentru prezenta ediție. Toate drepturile rezervate.

Cărțile Cartier sunt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Andruhovici, Iuri.

Recreații: Roman/ Iuri Andruhovici; traducere din ucraineană și note de Maria Hoșciuc;

coperta: Vitalie Coroban. – [Chișinău]: Cartier, 2021 (Tipogr. „Bons Offices”). – 128 p. –

(Biblioteca deschisă / colecție coordonată de Vasile Ernu, ISBN 978-9975-79-922-5).

Tit. orig.: Рекреації. – 500 ex.

ISBN 978-9975-86-504-3.

821.161.2-31

A 55

*Se dedică lui Saško
și lui Viktor, lui Viktor și lui Saško,
fără de care această lucrare nu ar fi apărut.*

„Ciortopilul este înconjurat de munți”
(Dintr-un ghid etnografic
de la începutul secolului al XX-lea)

Tu, Homski sau, mai simplu spus, Homa, ce sula mea te-ai pomenit în acest tren care de-abia în amurg a ieșit, s-ar părea, din infinitele câmpii și cam pe la șase jumate, în sfârșit, s-a târât la poalele munților? De ce dracu' te duci în acel Ciortopil unde, probabil, nimeni n-o să aibă nevoie de tine și vei fi în plus, Homski? Iată, deja de două zile te plictisești în acest tren, aruncând retardaților spre distrugere cercetările tale pseudoștiințifice și riscând prin asta să primești un picior în fund de la institut, dar tu te duci, te duci, deoarece ești invitat printr-o telegramă semnată de însuși Fellini, sau poate chiar de Hitchcock, dar nu, nu e așa, telegrama de la Hitchcock sigur s-a pierdut undeva pe drum, iar tu, în schimb, ai primit invitația la Ciortopil, la deosebita sărbătoare a Învierii Duhului (cel puțin așa reiese din telegrama semnată de „COMITETUL DE ORGANIZARE”), de a ajunge nu mai târziu de 27 mai, cu cazare la hotel, cheltuielile sunt asigurate, rugăm acordul Dumneavoastră.

La Lviv ai înțeles că înspre Ciortopil aproape că are loc un pelerinaj. Toate vagoanele de tren personal au fost ticsite de spectatori care se grăbeau la sărbătoare, în principal studenți și peteșnici¹, care, de cum a pornit trenul, au deschis GEAMURILE și, scoțând afară nenumărate steaguri albastre-gal-

---

¹ Abreviere ce desemnează elevi la o școală profesională și tehnică. Aici cuvântul are sens peiorativ.

bene, au început să cânte în ritmul strelțiilor ucraineni². Dar tu, Homski, nu te compari cu ei, călătorești într-un vagon compartimentat și nu ești sigur dacă într-adevăr te așteaptă cineva la Ciortopil, unde bătrânului aventurier Mașapura (căci cine altul, dacă nu el a trimis acea telegramă semnată de „COMITETUL DE ORGANIZARE”?) i-a trăsnet prin cap să distreze încă o dată publicul cu evenimente neprevăzute.

Primii munți nu sunt prea înalți, în plus, au multe tufișuri, nu au păduri, în micile gări se vinde vin de casă, băieții în *vîșîvanka*³ și albi ca marmura urcă în vagoanele de tren și desfac pe loc steagurile luate cu ei pentru drum, așa că devine clar: și ei se duc la Ciortopil. Toți se duc la Ciortopil. Fetele, în mare parte, nu sunt frumoase, dar sunt tinere, și asta e de ajuns, Homski. O privești mult pe una dintre ele. Nu se știe din ce pricină ea nu urcă în tren, stă pe peron, iar trenul acuși-acuși pornește, și ce va face, căci nu va ajunge la sărbătoarea Învierii Duhului, la dracu', și atunci ce va fi? Homski, până nu e prea târziu, strigă-i să se urce, și tu o strigi, Homski. Fata zâmbește, are prea mulți dinți de aur, iar tu realizezi dintr-odată că la ea cel mai mult ți-au plăcut blugii, de aceea nu prea îți pare rău când pornește trenul, iar Marusea cu zâmbetul de aur rămâne pe peron.

Cu tine în compartiment, Homski, se află o familie extravagantă de ruși sau poate ceva evrei, niște romantici care au avut curajul să se odihnească în respingătoarele stațiuni turistice din Carpați, unde coridoarele put a acid fenic, iar

---

² Singura forță militară ucraineană națională care făcea parte din armata austro-ungară în timpul Primului Război Mondial.

³ Cămașă tradițională ucraineană.

apa minerală a petrol, dar nu-i nimic, ducă-se la munte să-și caute floarea-de-colt, el are vreo șaizeci și trei, iar ea, după ochi, nu mai mult de treizeci, de aceea, ieri, urcându-te în tren, ai decis că sunt tată și fiică și ai încercat să flirtezi cu ea, dar bătrânul te-a pus în gardă destul de brutal, atunci tu, pur și simplu din principiu și încăpățânare, ai filat-o la capătul vagonului, ai împins-o în toaletă și, înclinându-și capul pe dinăuntru, ai început să o săruți, ea, desigur, îți răspundea, iar tu tot urcai pe ea lipindu-i fundul de chiuveță, Homski. Chiar ți-a trecut prin minte dacă nu cumva n-ai putea s-o ai aici și acum, în două-trei clipe, dar trenul s-a oprit, v-a scuturat bine – pe ea și pe tine, ți-ai pierdut echilibrul și, până te-ai ridicat de pe closet, ea a fugit din toaletă. După aceea nu v-ai mai spus niciun cuvânt.

Al patrulea loc din compartiment e liber din Lviv – acolo coborâse locotenent-colonelul în retragere care nu intenționa să călătorească la Ciortopil – și, slavă Domnului. După el, pe măsută, au rămas „Pravda” și „Krasnaia zvezda”, ieri le propunea tuturor să joace popa prostul în doi, dar tu, Homski, te-ai dus la vagonul-restaurant, unde ai comandat prânzul și te-ai uitat pe geam la întunecatele șesuri rusești.

Iar aici, la noi, e aproape vară, Homski, floarea de vișin se așterne pe iarba fragedă, munții devin tot mai înalți, din păduri vine miros de frunze și apă de izvor, boncăluiesc cerbii, cântă cucul și la reședința de vară a Măriei Sale au loc ultimele pregătiri pentru începerea sezonului de vânatoare: podeaua a fost lustruită, covoarele și goblenurile scuturate, oglinzile și geamurile spălate, mâncarea și băutura au fost aduse chiar de la Viena, iar în vârful turnului a fost ridicat steagul familiei. În curând vor sosi onorabilii oaspeți în ma-

șini decapotabile și orchestra de vânători îi va primi cu trâmbițe și *tulumbas*⁴, Homski.

Până la Ciortopil mai rămâne o oră de mers, în realitate, trenul trebuia deja să fie acolo, dar întârzie, căci astăzi toate trenurile întârzie, cum totul de pe lume a început să întârzie. Iar tu începi să te gândești, oare o să vină toți ceilalți, oare cum arată Martofleak – e cu barbă sau fără, și-o fi terminat acel roman în versuri, și oare o aduce iarăși pe „remorca” lui trăsnet, soția sa, de altfel, câteodată ea trebuie să rămână cu copiii și, în aceste situații, Martofleak își dă frâu liber, adică se îmbată tun. Firește, nu va avea loc nicio Înviere a Duhului dacă nu va veni Martofleak. Iar dacă vine el, atunci, fără discuție, vor veni și Nemîrîci, și Hrîț, doar atunci poate învia ceva, dracu’ să-l ia.

Încă n-ai fost niciodată la Ciortopil, Homski, dar odată ai fost obligat să ascuți fulminanta dojană din gura unei poetese-patriote despre Ciortopil, că este Mecca noastră spirituală, și nu se poate să nu te duci acolo dacă îți iubești cu adevărat patria, iar fiecare savant trebuie să-și iubească propria țară, domnule Homski, așa vorbea ea de aproximativ o oră, la clubul asociației ucrainene, așezându-se lângă tine, pe scaunul de alături, unul și același lucru, timp de o oră, cu unele variațiuni neesențiale, apropiindu-se foarte mult de obrazul tău ca s-o auzi bine, dar tu simțeai doar mirosul urât ce îl emana, așa că ți-ai jurat că nu te vei duce niciodată în acel Ciortopil, dar iată că te duci, te duci, Homski, lăsând baltă institutul și Rusia, și pe Jenea cu avortul, te duci pentru două zile, peste o mie de kilometri, căci ai fost chemat printr-o telegramă semnată de Mațapura, genialul regizor din toate epocile și popoarele.

---

⁴ Instrument muzical asemănător cu toba.

Numai să nu te pomenești acolo singur și nimănuui de folos, te rogi în gând, în plus COMITETUL DE ORGANIZARE trebuie să-ți plătească drumul dus-întors și cazarea la hotel, iar dacă nu, atunci va fi nevoie să împrumuți de la Mașapura încă trei sute, Homski, căci nimic nu te indispuie mai mult decât necesitatea de a bea în contul altuia, așa ești tu de la natură, numai pe banii tăi și gata, nu mai avem ce discuta, nu-mi place să-i fiu cuiva îndatorat, mama mă-sii.

Calculezi în gând datoriile tale din acest an – se adună cam în jur de o mie, dar e un fleac, că doar termini nuvela aia și în planul editorial ai locul garantat, pe anul 1992, de aceea înainte, Homski, viața e minunată, vagoanele personale arhipline cântă tinerește „un, doi, un, doi, un, doi, trei”, ăsta e fascism pur – spune bărbatul amantei tale de ieri, dar ea nu știe ce să răspundă și se pare că începe deja să le pară rău de această călătorie, la dracu’, se duc în acest cuib de bandiți, când la agenție le propuneau bilete de călătorie mult mai interesante și sigure, să zicem în Nagorno-Karabah⁵ sau Fergana⁶.

În apropiere de Ciortopil munții iarăși se fac scunzi, devin mai supuși, de partea cealaltă a ferestrei curg pensiuni vechi cu turnulețe în stil modern și pionieri din ghips, regatul apei minerale și al cearșafurilor umede în camere, iarna, la fiecare oprire trenul este asaltat de noi grupuri de pelerini spre Ciortopil, cu chitare și rucsacuri, întâlnești și bunicuțe și moși posomorâți, căci li s-a comunicat că la sărbătoare va veni un

---

⁵ Regiunea Autonomă Karabahul de Munte sau Nagorno-Karabah face parte oficial din Republica Azerbaidjan, provincie a cărei populație este majoritar armeană și care este în prezent ocupată de forțele armate ale Armeniei.

⁶ Oraș situat în partea de est a Uzbekistanului.

episcop, chiar doi episcopi: unul din Lviv, celălalt din Canada, și-i vor binecuvânta pe toți doritorii, și vor sfinți biserica de lemn a Învierii Domnului din Ciortopil, un monument istoric din secolul al XVIII-lea în care, până de curând, se păstrau teancuri de hârtie cu îngrășămintे minerale, Homski.

Ei bine, iată și Râul – cu pietre plate gigantice pe maluri, cu spuma apei și usturoiul sălbatic pe corhană, podul de cale ferată, *totuși sunt locuri frumoase*⁷ – îi spune vecinul tău credincioasei sale soțioare, așa, rusule bătrân, viața e frumoasă, noi ajungem la Ciortopil, Mecca noastră spirituală, îi rog pe toți să se ridice în picioare, trebuie să verific dacă nu am uitat ceva, să-i fac cu ochiul de la revedere iubitei mele din toaletă și să mă privesc încă o dată în oglindă.

Întocmai, Homski – pardesiu gri lung și larg, nebărbierit de o săptămână (stil Broadway), părul la ceafă prins în codiță, ochelari de soare de tipul celor din '65, pălărie, întocmai, călător, star rock, poet și muzician Homski, sau, mai simplu, Homa, un pui de cățea vesel, onorează Ciortopilul provincial cu vizita sa.

De pe fereastră privești clădirile năvălitoare ale gării, gara, după toate caracteristicile, e încă austriacă, decorată cu steaguri și bannere, peronul l-au ocupat cei veniți la sărbătoare – beau cu poftă ceva direct din sticle, nu sări, Homski, înainte de oprirea trenului, unde-i Martofleak, unde-i Hrîț, unde-i Nemîrîci – doar mutre necunoscute, se văd și fete frumoase (și băieți), calci pe peron puțin dezorientat, deși pari încrezut ca un guru indian –, unde-i Mațapura, naiba să-l ia, la ce dracu' am venit aici, sărbătoarea asta nu e pentru mine, uite cum ciripesc domnițele pe genunchii domnilor, iar de tine, țap bă-

---

⁷ În rusă în original.

trân, nimeni nu are aici nevoie, valea de aici, imbecilule neno-
rocit, și, în acest moment critic, vezi un tip blond zâmbind cu
obrajii rumeni „amestec de sânge și lapte” în costum oficial,
cu un ecuson de hârtie pe piept, „COMITETUL DE ORGA-
NIZARE”, care ține în mâna dreaptă, sus de tot, un carton pe
care scrie: „Mr Khomsky, Leningrad”, iar ție îți cade piatra de
pe inimă – ești întâmpinat, au nevoie de tine, Homski.

Patru ore în autobuz, chiar dacă e „Ikarus”, e un mare
chin, mai ales azi, când toți parcă s-au smintit, se adună pre-
cum corbii în acel Ciortopil, drumul e ticsit de mașini, au-
tobuze – și toți cu steaguri, și toți la Ciortopil –, o nebulie,
până și Martofleak a adormit lângă mine ca un copil, sfârșie
liniștit în barba sa ciufulită, acum seamănă foarte mult cu
Ostapcik, încă are îndoieli dacă e fiul lui, tontul, iar barba sa
parcă e lipită – un copil mare, prostănac, elev de clasa a doua
la școala vieții.

Speranța poeziei ucrainene, Martofleak Rostislav, șomer
de treizeci de ani, tată a doi copii, tată a doi copii ai mei, so-
țul meu, Martofleak Rostislav, predispus la îngrășare și alcool,
alcoolic, vagabond, tată iubitor, persoană publică populară,
candidat pentru poziția de deputat, om ideal pentru conversa-
ții, idealul femeilor mai în vârstă, un fiu grijuliu, Martofleak
Rostislav, amator al confortului și al băilor fierbinți, hoinar de
noapte, leul restaurantelor, visul studentelor de la conservator,
copilul meu cel mai mare, egoist și laș, cavalier nobil, cavalier
galant, un iubit tandru, un iubit moleșit și egoist, un iubit nar-
cicist, un iubit incapabil, un iubit de aur, un iubit fantastic, o
rază de lumină în corpul meu, o, Martofleak!

Eu niciodată nu m-aș fi dus cu el la Ciortopil, dacă n-ar fi
insistat atâta. Mi-a dat chiar și un ultimatum – dacă nu merg,

el se îmbată tun în acel Ciortopil, până crapă, până peste poate, ziua și noaptea, va bea dintr-odată, va borî și iar va bea, până-l vor aduce acasă aproape mort. El știe foarte bine cu ce mă poate șantaja, motanul dracului, trebuia să merg, să-i mint pe copii că vin, cică, peste jumate de oră, acum inima mi se frânge când îmi aduc aminte de Mititelul – se uita la mine de parcă înțelegea totul, dar eu chiar trebuia să mint și să mă duc, pentru că această minunăție, acest rahat și-ar fi îndeplinit cu siguranță amenințarea și s-ar fi îmbătat ca un porc, pentru că el este foarte mândru de faptul că-și ține întotdeauna cuvântul, dacă n-ar fi așa, el doar ar trăncăni, de fapt, numai asta și știe, să se îmbete.

Dar e posibil să-i pese chiar atât de mult ca eu să vin? Oare într-adevăr se va plictisi fără mine? Acolo, desigur, va fi o grămadă de tot felul de curve ambulante, căci la această sărbătoare a Învierii Duhului cel mai ușor e să-ți găsești o parteneră de pat, poate chiar mai ușor decât o sticlă, ce-i drept, el e prea narcisist ca să se învârtă lângă ele, dar oare într-adevăr are nevoie de mine și chiar acolo? Mi-e puțin frică de asemenea atașament, au trecut deja șapte ani de când a spart farfuriile la nuntă, însă se atașează de mine și mai mult, intră în mine, se ascunde în mine, se face ghem, ca un fetus, și doarme, doarme, doarme – și aici, în autobuz, la fel doarme, capul pe umărul meu, inimioara mea, cârpă moleșită, incapabilă să-și ia o prostituată, Martofleak Rostislav, geniu în devenire, intelectual plictisitor, palavragiu, un dar al cerurilor, un diamant rar, speranța unei familii de nobili care se stinge, conte dezmoștenit, maniac alcoolic, conformist, poet oficial, biciul lui Dumnezeu, unealta diavolului.

Cel mai rău e că știu dinainte cum va fi acolo, la Ciortopil. Aceași companie – Hriț și Nemîrici, și craiul Homski,

Tomski, cu pretențiile sale, aceleași glume, aceleași versuri, dar poate această namilă va citi ceva nou, o mulțime de fani, autografe, unul mai ridicol decât altul, beția de noapte la hotel, apoi Hrîț va adormi la masă, Nemîrîci și Homski se vor duce la femei, atunci va apărea Pavlo, cu complimentele sale și cu o sticlă, o să trîncănim toată noaptea despre oarece putere necurată sau despre Ucraina, mereu același lucru, Mașapura nu se va băga prea repede, va sta până ce nu voi mai rezista și voi adormi, atunci el, în sfârșit, se va căra, iar Martofleak va începe să caute prin sticle dacă nu cumva a mai rămas ceva de băut, va zăngăni tacâmurile, va borî în baie, va fuma, în cele din urmă se va culca lângă mine, ne vom iubi cinci minute și în final va adormi, iar peste trei ore deja trebuie să ne trezim, programul sărbătorii este foarte încărcat, și toți îl vor pe Martofleak, capul va plesni, ochii se vor înroși, ah, cât de obișnuite, de cunoscute sunt toate astea, aceste sărbători, această Înviere a Duhului, acest gol...

De altfel, sunt niște băieți talentați, cinstiți, incoruptibili, floarea națiunii, copiii timpurilor moderne, poeți de treizeci de ani, fiecare crede că e buricul pământului, dar într-adevăr e o frustrare sexuală și o aprinsă iubire de sine – căci le citesc toate acestea la ei – mișcări nervoase, ochii strălucesc, fiecare fustă mini le provoacă o furtună interioară, picioarele în sine nu au importanță, dar oare ei se pricep la ele, toate ideile lor despre femei sunt deformatate și patologice, asemenea bărbați trebuie tratați, în special acest Homski, cu variantele sale de femei, Homski-Homski, același care la ziua de naștere a lui Oleksa s-a costumat în curvă, s-a machiat, își arăta șoldurile acoperite de ciorapii de plasă, a dansat cu Nemîrîci tangou, iar apoi a anunțat că face striptease, arcuindu-se sub un tehnno interminabil, a început să se dezbrace, cel mai interesant

e că avea sutien, deja începeam să închid ochii, căci nebunul într-adevăr putea să se dezbrace până la piele, dar el scoate din chiloții de damă chiar treaba ceea, ce-i drept, una din cauciuc, i-o adusese cineva din America, umplută cu apă, și începe să-i stropească pe toți, iar apoi o aruncă în fetele care mai că leșinau de supraîncordare, debilul.

Dormi liniștit, Martofleak, bărbate, până la Ciortopil, unde ne vom distra de minune, mai avem peste o jumătate de oră, de multe ori în copilărie veneam aici cu părinții, drumul îl știu aproape pe de rost, iată, se vede deja Pîsana Skala, – după ea apeductul, se spune că e chiar din timpul romanilor, apoi va fi „Koliba”⁸ neaerisită de la mirosul de frigărui, apoi casa-muzeu în stil gotic a familiei Lanckoroński (ce de mure sunt pe stânci, așa de multe n-am mai văzut!), dormi liniștit, munții ne vor salva, vom trăi încă o sută de ani și vom muri în aceeași zi, căci altfel tu nu vei rezista și vei muri de la băutură, ori pe lumea cealaltă, ori pe asta, care-i diferența, tu oriunde vei găsi de băut, te știu eu, pentru tine e un substitut al sângelui, prin venele tale curge alcool, cu el ți-e cald și frumos, parcă te legeni pe nori, tai un deget și în loc de sânge curge votcă, și asta-i ceva normal, e genetica, tu nu poți fi altfel, cu altă femeie de mult te-ai fi spânzurat, dar ai avut noroc, prostule, că sunt eu, nu alta, ci eu, domnul meu, stăpâne, iubite soț.

Mereu tresari în somn, nu se știe de ce, uneori strigi, uite și acum ai tresărit, ca un nebun, mereu ai coșmaruri, dar aproape niciodată nu ții minte ce anume ai visat, ceva moși cu saci și bastoane, ei, ce te holbezi la noi, băiatule, e posibil să le plac încă tinerilor de douăzeci de ani, se uită, ne examinează pe față, frumușel băiețandru, subțirel, în *vîșîvanka* și blugi,

---

⁸ Restaurant mic în care totul e din lemn, rustic.

păr auriu, ochii afundați în orbite, chipeș ca zeu. Dar e prea de tot, domnule, eu totuși merg cu soțul meu, el, deși doarme, e alături. Dacă mi-ar fi luați acei șapte ani, atunci poate, aș continua acest joc – jocul privirilor, al ochilor, al aluziilor, căci ești un frumușel, probabil student, nu ai loc, sărăcuțule, stai în picioare pe culoar, te plictisești, de aia și examinezi femeile căsătorite, tânăr Don Juan, zburător, trestioară, un flaut social, probabil ai ieșit din Comsomol⁹ și te-ai înscris în UTUI¹⁰ sau și altundeva, iată și insigna roș-neagră la locul ei, iar coafura à la David Bowie, un playboy începător, ești așa de fin, probabil te și razi, nu mai des de o dată la două săptămâni, și Martofleak era la fel, când ne-am cunoscut, hei, asta deja întrece măsura, hai, de ce vii încoace, că noi suntem împreună, chiar nu vezi, cel mai amuzant e că Martofleak nici nu se va trezi, nici nu va fi gelos, iarăși visează ceva drăcovenii – moși în zdrențe, călugări leproși, mlaștini, ceva câine negru cu botul rânjit și însângerat, așa, hai, ce ai de spus, dacă tot ai venit la mine, atunci spune ceva, și nu zâmbi prosteste, și eu știu să zâmbesc, și chiar destul de seducător...

— Mă scuzați, e domnul Martofleak?

Ah, deci asta era! Mi-ai recunoscut soțul! Și eu, tâmpită bătrână, ți-am crezut ochilor – căci așa se uită la femei. Ei, acum va începe să ceară autograf, să-și exprime admirația – fericirea, uite că ajungem deja, iată, după geam primele vile din Ciortopil: struguri sălbatici, ziduri de piatră, steaguri în vârful turnurilor și munții care atârnă deasupra străzilor înguste.

---

⁹ Abreviere a denumirii în limba rusă a Uniunii Tineretului Comunist.

¹⁰ Uniunea Tineretului Ucrainean Independent, înființată în mai 1990 la Ivano-Frankivsk.

Da, el e, băiatule, e Rostîslav Martofleak, pe care-l venezi atât de mult, ești un adevărat fan al soțului meu, trebuie așadar să-i săruți măcar mâna celei care-i spală șosetele idolului tău și îi gătește supă, și nu doarme când el hoinărește beat până dimineața în compania a tot felul de politicieni și colaboratori dubioși, iar apoi, cât timp el se odihnește toată ziua, ea adoarme la serviciu și dă fuga repede după copii la grădiniță, în speranța că seara îl va găsi acasă, dar el din nou e plecat, căci trebuie să risipească banul până la ultimul onorariu tănuit, iar tu te rogi la el ca la un sfânt, bietule băiat.

— Domnul Martofleak va citi poeziile sale la sărbătoarea Învierii Duhului?

Sigur că va citi, unde se duce, dacă nu să citească poeziile sale geniale – ar fi o tragedie națională sau ceva și mai rău – să fie în Ciortopil și să nu-și mângâie orgoliul cu masturbare publică, cu citirea poeziilor sau a unui pasaj din romanul în versuri pe care el, îmi dau cuvântul de onoare, nu-l va termina niciodată, îl cunosc eu, dar, în același timp, își va umple de aer obrazii, se va umfla ca un păun sub aplauzele puternice, florile tot mie mi le va dărui (mai bine zis, mi le va da) – atât de strălucitor și irezistibil, cu barba ciufulită.

Ei bine, ești mulțumit, băiete, poți pleca, nu uita să faci rost de bilet pentru seara de poezie, altfel nu vei obține plăcerea maximă de la soțul meu, de la acest proroc adormit care încă sforăie, deși noi intrăm deja în autogară, Doamne, câte autobuze, e timpul să-l trezesc, e opt fără un sfert, la opt ne întâlnim cu toții în Piață, iar el tot doarme, leneș nenorocit, sac de rahat, oracol, viitorul națiunii, urciur gol, sperietoare, fericirea mea, tatăl copiilor mei, bucuria trupului meu, cuceritorul meu, minunea mea, orgasmul meu veșnic, am ajuns, ieși, Rostîk.

Să mergi pe drum de munte, cu un Chrysler Imperial, model de dinainte de război, e o mare plăcere. Poți să depășești cu curaj toată această coloană de mașini fabricate în URSS care se îndreaptă către Ciortopil și, preluând locul de lider, să ajungi primul la sărbătoare. Te simți ca un gangster de treizeci de ani din Chicago, liber, pe care patronii grijulii îl duc în vacanță, undeva pe Riviera, pentru a-și încheia acolo, în liniște, socotelile într-unul din hotelurile de lux. De la asemenea gânduri mi se face cald la inimă și mă ia cu neliniște.

Hrîț Ștundera și Iurko Nemîrîci stau deja aproape de o oră lângă drum la ocazie, la ieșirea din Kolomîia, dar niciun ticălos nu vrea să oprească și să-i ia, deși toți merg spre Ciortopil. Și iată, când stocul de înjurături și țigări a fost epuizat, iar perspectiva întârzierii la sărbătoare creștea precum amenințarea războiului civil, a apărut un Chrysler Imperial fantastic, cu numere străine și un domn plăcut, cu barba cărunță, șapca în carouri și haine de călătorie gri, a frânat delicat și i-a invitat în mașină. Vorbea o ucraineană bună, de altfel, tot model de dinainte de război, de unde Nemîrîci trase imediat concluzia că binefăcătorul cu șapcă e emigrant.

— Eu sunt cetățean elvețian, doctor în medicină, Popel, se prezintă tataia când porniră, am o clinică privată în Lucerna, Cantonul Bayonne.

— Ștundera, zise Nemîrîci.

— Nemîrîci, zise Ștundera.

— Am o deosebită plăcere să călătoresc cu niște poeți atât de mari, rosti amabil doctorul Popel.

— Ați auzit ceva despre noi? Iurko, care stătea în față, se întoarse la el cu tot corpul.

— Noi știm ce se întâmplă în Ucraina, explică doctorul.

— Atunci, dați-ne ceva de fumat, că nouă ni s-au terminat, se iți din spate Hrîț.

— Cu mare plăcere, două pachete de țigări Gauloise extreme de delicioase apărură din buzunarul de magnat al doctorului Popel și, după ce, pentru o clipă, se opriră în mâna lui cea dreaptă, zburară în buzunarele găurite ale poeților călători.

— Le fumăm mai întâi pe ale tale, scoate-le, ordonă Nemîrîci, dar Hrîț îi arată degetul, prin urmare, fiecare fumă din pachetul său.

— Domnule Popel, dumneavoastră nu sunteți cumva agent CIA? întrebă Iurko.

— Eu sunt medic-psihiatru, domnule Ștundera.

— Sunt Nemîrîci.

— O, mă scuzați, domnule Nenemîrîci.

— Nu sunt Nenemîrîci, ci Nemîrîci.

— Mă scuzați încă o dată.

— Așa glumește el, explică Hrîț, nu-l băgați în seamă. Cu această mașină veniți chiar din Elveția?

— Nuuu. Numai din Lviv. Mi-am cumpărat-o la Lviv.

— Frumoasă mașină, o lăudă Hrîț.

— Mulțumesc. Și mie îmi place. E puțin cam veche.

— Domnule Popel, ați putea să ne faceți o invitație în Elveția? se interesă Iurko.

— Nu e mare nevoie de asta, răspunse doctorul.

— Ați vrut să spuneți „nu e complicat”? încercă să-l corecteze Hrîț.

— Nu, voiam să spun că e mai bine să mergeți în America. Eu vă pot face o invitație în America.

— Domnule Popel, asta este a doua cărticică a mea. Am semnat-o pentru dumneavoastră, Iurko se închină chiar.